

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:

Egész évre — 16 kor.

Hegyedévre — 4 "

Helyben házas keréve:

Egész évre — 20 kor.

Hegyedévre — 5 "

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — 24 kor.

Hegyedévre — 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
szombat utáni napok kivételévelSzerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 8.A szerkesztőség kérésre visszafizet
vagy megvásárolja az eladottakat.Előfizetők és hirdetősek a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Helyes minden áron 8 fillér.

NAGYVÁRAD, február 5.

Munkaadók szervezkedése.

(K. Ö.) A munkaadókról eddig mindig azt hittük, hogy erősebbek, mint a munkások, nekik tehát szervezkedniök felesleges. Az utolsó két esztendő bérharcai az ellenkezőről győzték meg bennünket. A munkások szervezetei, még inkább a munkások szakszervezeteinek taktikája révén a munkaadókon felülkerekedtek. Ebből oly harcok keletkeztek, melyek nemcsak általános ipari, hanem társadalmi szempontból is figyelemre méltók. Gyengeségük érte a munkaadókat is sorompóba állította és megindult az arra irányuló törekvés, hogy a munkaadók maguk között is szervezkedjenek.

Az erre irányuló törekvés gyakorlati eredménye az építőiparosok szervezkedése, kik most vasárnapon alkották meg Budapesten a munkaadók szövetségét. Az építő ipar terén oly anarchisztikus állapotok uralkodnak, hogy teljesen indokolt a munkaadók szervezkedése.

Már maga az a körülmény, hogy a munkások szakszervezetekbe egyesülnek, mely szakszervezetek magukra vállalják a munkások érdekképviseletét, indokoltá teszi, hogy a munkaadók szervezkedjenek. Külföldi példák igazolják, hogy maga az a körülmény, hogy a munkaadók

szervezetekbe tömörültek, csökkentette a sztrájkok számát. Amint a munkások, úgy a munkaadók is a szervezkedésből erőt merítenek és a szakszervezet, mely az egyes munkaadókat könnyen kikezdhetette, óvatosabbá lett, mikor a munkaadók szövetségét látta maga előtt.

Társadalmi szempontból ebben van jogosultsága a munkaadók szervezkedésének. Ellensúlyozni a harci szakszervezetek jogosulatlan békebontását. Mert arra ne számítsanak a munkaadók sem, hogy bárki részéről is rokonszenvre találjanak, ha szervezetöknek harci jelleget akarnának adni. Mi mindent a társadalmi béke szempontjából fogunk fel. Mindaz, ami a társadalmi békét előmozdítani képes, az rokonszenves előttünk, mindaz, ami a társadalmi békét megbontani és a meglévő érdekkellentéteket fokozni képes, azt üldözni fogjuk.

Ugyebár a munkás szakszervezetek mindaddig, míg hivatásukat betöltötték, míg attól a céltól, melyet magok elé tűztek, el nem tértek, a társadalom rokonszenvét bírták. Mindenki munkaadó és tökeellenes volt. Mindenki a munkás sorsával törődött. Ha a szakszervezetek ezt a kedvező közhangulatot kihasználni tudták volna, nagy és maradandó előnyöket vihettek volna ki a munkások osztály javára.

E helyett azt tették, hogy kihasználva

a polgári társadalom szervezettlenségét, a szakszervezetekből harci szervezeteket csináltak. Nekik nem kellett a munkás anyagi és erkölcsi előhaladása, szakmiveltségének fokozása, hanem kellett az, hogy a munkás vak eszközé süllyedjen a szakszervezeti vezetőség kezében, aki még akkor is engedelmeskedik a szakszervezeti bálványnak, mikor kézzel foghatólag érdekei ellen cselekszik. Ezzel a szándékkal aztán az lett, aminek történnie nem lett volna szabad, a szervezett munkások osztály antiszocialisztikus törekvéseket követett. Nem az volt a szándéka, hogy a társadalmi osztályok keretébe beleilleszkedjék, hanem, hogy feljebb kerekedve, azokon hatalmat gyakorolhasson.

A munkás kérdésből tehát hatalmi kérdés lett. No de egyoldalú hatalmaskodással még senki sem oldotta meg a szociális kérdést, a szakszervezeteknek sem fog az sikerülni. De elrontani, már több ízben elrontották. Ne csodálkozzanak azon, hogy társadalom, törvényhozás és mindenki elfordult tőlük. Ezt a rokonszenvet visszaszerezhetik, ha visszatérnek a szakszervezeti eredeti hivatásra.

A munkaadók tanuljanak a szakszervezetektől. Ha szövetkeznek is, tartsák szem előtt, hogy a szövetség csak úgy állhat meg, ha a társadalmi békét mozditja elő.

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Az élet és az evolúció.

Élünk, mozgunk, vagyunk: ez egy titokzatos tény, amely minden időben tárgya volt az emberi gondolatnak. Megérteni próbálták, hogy mi az élet mi a célja, és oka. A filozofia története tanúságot tesz róla, mily sok bölcséleti rendszer próbálta megoldani az élet problémáját. És mégis a probléma megoldatlan. A filozofia egész története nem egyéb, mint bukott rendszerek története. Korukban éltek, felkúzdtek, hatottak, divatosak voltak aztán összeomlottak, semmivé lettek. Ma is van egy ily rendszer, mely ma divatos, hat az emberek gondolkodására s azért foglalkoznunk kell vele. Ez az evolúció bölcsellete. Majd le fog tűnni ez is; a történelemé lesz... s jön majd helyébe más.

Az evolucionisták azt mondják: megvizsgáltuk, mily elemekből áll az emberi test. Tudjuk, mennyi a víz, mennyi a szén, a foszfor benne. Porból van. Felszállt por: az élő; leszállt a por: a holt. Ez az egész. Az atomok folytonos mozgása az oka a létnek, melyet ezek mozgása életet idéz elő. Ez atomok szeszélyes

csoportosulása idézi elő az egyént s mikor az atomok újra szétválnak: az egyén megsemmisül. Leszállt por lesz. Amde a leszállt por felszáll újra s szeszélyes játékával új egyéneket hoz létre: ez az örökélet.

És ezt hinni kell mindenkinek, mert ez a tudomány, ez a filozofia. Tehát az atomok a Teremtő s így a teremtményt fogadják el Isten gyanánt.

Ami Istenünk nem ez. Ami Istenünk a végzetlen, a mennyben lakozó egy Isten s nincs más Isten Ő kivülről. Nem csak porból vagyunk, hanem Isten lehellelte él e porban, mely élteti és az, amiben nem él, az meg nem hal soha. Örökéletű vagyok.

Óriási a különbség e két élet felfogás között. Az egyik megsemmisülést hirdet, a másik örök életet; mert testünk kémiai alkotórészeinek megmaradása a széthullás után: ez nem öröklét, mert ha az »én« az egyed, az egyéniség megsemmisül, akkor ez örök halált jelent és nem örök életet.

Nekünk az individuum: az egyéniség halhatatlansága kell. Mit nekünk a faj örök élete, ha mi nem vagyunk? Mit csinálnánk mi az étellel, mely a halálba vész? Ez az, a mi ellen minden idők embereinek öntudata tiltakozik.

Halhatatlanságot szomjazunk s ezt szívünk biztos ösztöneiből olvassuk ki. A halhatatlanság gondolatát nem mi találtuk ki a lét sívárságának enyhítésére. Készen találtuk a lelkünkben, öntudatunkban. Ez általános tudat ellen nincs semmi argumentum, mely megdöntene. Hiába hivatkoznak a felvilágosodottságra, a tudományra. Hogy valaki hisz-e vagy sem, az nem függ felvilágosultságától vagy tudatlanságától. Darwin, kire az evolucionisták hivatkoznak hívó volt. Láttunk már nagy tudósokat hinni s láttunk nagyon tudatlan embereket, kik nem hittek. A hit Isten adománya s ez ajándékát csak az alázatos szívűeknek adja.

Városunk egyik szabad gondolkozója azt mondja a szabad lyceumon tartott előadásában: »Célszerű, sőt egyedül lehetséges az a kiindulás, hogy minden fejlődés a föld alakulásától főlétéleztetett. A szerves élet akkor keletkezett, mikor a föld fejlődése ezt lehetővé tette. Szabad gondolkozóink így akarnak kitérni a kérdés elől, hogy mi a lét vég oka.

A kiindulást nem ott kell keresni, hogy minden fejlődés a föld alakulásától volt főlétéleztetve. Hisz az természetes, hogy míg a föld forró gőz volt, szerves élet nem lehetett rajta. Vizsgálódásainkban a kiindulást előbb kell

Az érmelléki Kereskedelmi és Ipari Részvénytársaság
borkiviteli osztálya ajánlja tisztán kezelt hegyi borait.

Polónyi és Günther. A hivatalos lap tegnapi száma hozta a Polónyi felmentéséről és az új igazságügyminiszter kinevezéséről szóló legfelső kéziratokat, a következőkben:

Kedves Polónyi! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Ont saját kérelmére magyar igazságügyminiszteri állásáról, ezen minőségében teljesített szolgálatainak elismerése mellett, kegyelemben felmentem.

Kelt, Bécsben, 1907. évi február hó 2-án.

FERENCZ JOZSEF, s. k.

Wekerle Sándor, s. k.

Kedves Günther! Magyar miniszterelnököm előterjesztésére Ont magyar igazságügyminiszteremmel ezennel kinevezem.

Kelt Bécsben, 1907. évi február hó 2-án.

FERENCZ JOZSEF, s. k.

Wekerle Sándor, s. k.

**A képviselőház ülészakának be-
rekasztása.** Fővárosi tudósítónk jelentése szerint a Ház hétfőn és kedden nem tart ülést. Legközelebb a munkásbiztosítást fogja tárgyalni, amelynek és néhány más kisebb javaslatnak elintézése után az első ülészakot be fogják rekaszteni.

Günther hivatalba lépése. Fővárosi tudósítónk jelenti: Ma délelőtt foglalta el hivatalát Günther Antal igazságügyminiszter. Ez alkalommal az igazságügyminiszterium hivatalnoki kara élén Imling Konrád államtitkár üdvözölte, melyre a miniszter válaszolt, markánsul kifejezve azt az irányzatot és szellemet, melyet működésében követni fog.

Folytatni fogjuk a munkát — ugymond, többek közt — ott, hol hivatali elődöm és tisztelt barátom elhagyta. Nem tudok elképzelni jogot igazság nélkül, igazságot a szabadság mindent átható uralma nélkül, szabadságot erkölcs nélkül. Ez a jogbölcsélet az ő működésének iránya és szelleme.

kezdenünk s mi ne féljünk a kiindulást még előbb keresni s ott megtaláljuk a Mindenható Istent, a ki bevetette a földet az élet csírájával. S az igaz, hogy minden fejlődik — hisz él! — de e fejlődést tölteni nem szabad. A történelem bármely korában élt emberről sem lehet bizonyítani, hogy akár testi, akár szellemi tekintetben tökéletlenebb lett volna. Az az ember a ki a tüzet, az ekét feltalálta, ép oly lángelméjű, mint a villamos csodák megalkotója.

S ha tisztán csak az evolúció eredménye az emberi öntudat, az ember e döntő szellemi fölénye mindennek felett, akkor azt kell kérdeznünk: hogy lehet az fejlődés eredménye a mi — a tisztán természettudományi alapon álló bölcselők szerint az embert csak boldogtalanná tette? Hartmann a Philosophie des Unbewussten c. művében kétségtelenül beigazolja azt, a mit mindannyian tudunk, hogy: ha nincs egyéb előttünk csak ez arasznyi lét, akkor mi sokkal rosszabbul jártunk, mint az alsóbb rendű teremtmények, a kik öntudatlanul élnek, de teljes összhangban a természet törvényeivel s azért boldogok. Hartmann a pessimismus legújabb bölcselője felismerte az evolúció e képtelen eredményét s tényekkel mutatja ki, hogy a fejlődés alsóbb fokán álló lények sokkal boldogabbak, mint a fejlődés teljességét elért ember. Ez fejlődés lenne? Ére-e valamit az az öntudat, mely a nyomornak és kinnak öntudata? Fölebredt-e az, aki kinnra ébredt? Győzött-e az, a ki szerencsétlen lett mikor öntudatra ébredt? Az állat a természet törvényeit követi, míg mi a felismert törvények ellenére élünk s folytonos harcban állunk önmagunk ellen. Ettől úgy akar megszabadítani az evolúció fejlődés elmélete, hogy azt mondja: tegyük szabadá magunkat

désének iránya és szelleme. Ez alapon első sorban gondja lesz a független bíróság anyagi és erkölcsi érdekeiről, hogy mint a nemzet lelkiismeretének irányítója és letéteményese akadálytalanul végezhesse feladatát; gondoskodni fog az igazságügyi szervezet jó reformjáról és végre az ügyvédi testület igaz érdekeiről. — Súlyos feladatok várnak elintézésre, s ő minden erejét azok teljesítésére fordítja, kéri ehhez közreműködésüket, mert arra szükség van.

A beszéd végén megéljenezték az új igazságügyminisztert.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 5.

Elnök: Justh Gyula.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után napirend szerint tárgyalják az 1907. évi ujonclétszám megállapításáról szóló törvényjavaslatot.

Issekutz Győző: Az eddigi felszólalásokkal szemben azt fejtegeti, hogy az ujonclétszám megállapítása nem a politikai bizalom kérdése, hanem az alkotmánynak egyik biztosítója. A nemzeti követelések mindenképpen jogosultak, s a jelen kormány feladata, hogy előkészítse az utat azon érintkezési pontok megtalálásához, melyek alapján a nemzeti követelések közmegegedésre megoldhatók. A közjogi alap, amelyre ezen kérdések jogosultságának kérdésénél hivatkoznak, — a nemzeti követelések jogosultságát nem csökkentheti. Ha a mostani parlamentáris párt nem tartja elegendőnek a 67-es törvény keretén belül megvalósítható nemzeti követeléseket (Lázár Pál közbeszól) és ellenzésekbe talán

menni, akkor még kevésbé valósíthatók meg, mert a kormányok kénytelenek lesznek oly pártot támaszkodni...

Lázár Pál: De honnan veszi ezeket? (Zaj.)

Issekutz Győző: Akik ezeket nem követelik.

Lázár Pál: Érthetetlen!

Issekutz Győző: Persze, mert ez nem kiogramm. (Élénk derűtség.) Állandó jellegű kibontakozásra kell törekednünk a nemzeti követelések megvalósításával. De előbb jóvá kell tennünk 30 esztendő mulasztásait. (Zaj.)

Felkiáltások: Ezekben a mulasztásokban ön is hibás! (Ugy van!)

Issekutz Győző: En mindig szembe szálltam a többséggel s a nemzeti követelések fokozatos érvényesítését hangoztattam. (El-lentmondás.) A törvény harmadik szakaszát, mely az ujonctörvény benyújtására vonatkozik, helytelennek tartja úgy technikai, mint politikai szempontból. (Helyeslés.) Az Okolicsányi határozati javaslatát helyesnek és jogosnak tartja, de elfogadását a honvédelmi miniszter álláspontjától teszi függővé. (Zaj a szélsőbalon.)

Nagy György: Ha jogos, miért nem fogadják el? (Ugy van.)

Issekutz Győző: Mert kongruens a delegációban elfogadott javaslattal. Minthogy a kormány iránt teljes bizalommal viseltetik, a javaslatot elfogadja. (Élénk helyeslés az alkotmánypárton.)

Vajda Sándor: A hadsereg sem közös, sem magyar, hanem egy szerencsétlen hermafrodita intézmény. (Ugy van!) Pitreich belevitte a hadseregbe a nemzetiségi kérdést és százszor inkább megérdemelte volna a vádálhelyezést, mint a Fejérváry kormány.

Nagy György: Ugy van! Az akasztófát is! Én is megszavazom! (Zaj, derűtség.)

Vajda Sándor: Egy határozati javaslatot nyújt be, mely szerint az ezredek anyanyelvük szerint legyenek beosztva és hogy olyan ezredekben, amelyekben legalább 20 százalék van valamely nemzetiségből e nemzetiség nyelve is vételessék be ezrednyelvül. (Helyeslés a nemzetiségiel.)

Szappanos István: A kormány iránt való bizalomból elfogadja a javaslatot. Kifogásolja, hogy a haza népét el akarják germanizálni. A szolgálati időt is soknak tartja. Végül indítványt nyújt be, hogy a kormány nyújtson be törvényjavaslatot, hogy a magyar hadsereget a közös hadseregtől mindenben válasszák el, szolgálati és vezényleti nyelve legyen magyar és két év legyen a szolgálati idő. Inkább ma kell megküzdeni a nemzeti kívánságukért mint holnap.

Elnöki rendreutasítás.

Justh Gyula: A gyorsírói jegyzetek alapján megállapítja, hogy Nagy György Vajda beszédje alatt azt kiáltotta közbe, hogy Pitreichnek is megszavazom az akasztófát. E kifejezéséért rendreutasítja. Az ülést öt percre függeszti.

Szünet után.

Bosdóky Árpád: Issekutz beszédével polemizál. Hivatkozik a kormány hangoztatott programjára, melyben létszámemelésről szó sincs. Ha ezzel szemben Issekutz azt kívánja, hagyjanak fel elveik hangoztatásával, megszegi a koalíció lényegét. Azt hiszi azonban, hogy Issekutz nem a pártja, hanem maga nevében beszél.

a lelkiismeret béklyóitól. Azt mondják: az élet napja felkelt s int felénk. Érezzük és élvezzük az életet, színét, illatát. Boldog élet a szép földön: ez az életcél. Csak a föld, a föld! Pedig a föld izetlen s nehéz táplálék nem embernek csak a kigyónak való, hogy a föld porát egye. »Élvezni« vésztes jelszó, mely a kultúrembert állattá teszi. Ez a jelszó megőrli az egyes embert, elpusztítja a fajt.

Volt már állam, mely mintaképe lehet az evolúció államának: az erkölcstelen és hitetlen római állam, a hol a derült istenek honoltak s így a mi kevés vallásosság volt, az is az élet élvezetére buzdított. Róma a lelkiismeret béklyóitól megszabadított emberek hazája volt. Egy egész állam, melyet nem feszélyezett a dogmák kényszere. Ez a nép megsemmisült intő példál minden időknek s vesztének okozója: erkölcstelensége volt. Vannak törvények melyeket büntetlenül megsérteni nem lehet. Ugyanazon okok ugyanazon következményeket hozták létre. Ezt tapasztaljuk a mi időkben is. Az evolucionisták azt állítják, hogy a fejlődés magas fokára jutott az emberiség, mert már sokan vannak, kik vallástalanok, mert ez a fejlődés legmagasabb foka. S ha szétnézünk társadalmi életünkben azt tapasztaljuk, hogy elértünk a fejlődés oly fokára, mely már-már kétségbeesítő. Elvadulást tapasztalunk s a kriminalisták panaszkodnak a bűnesetek szaporodásáról. A kultúrember ellenálló ereje a rossz ellen meggyengült. Immoralisták kezdtek feltűnni. Felszínre került a decadence költészete, mely a gyönyört hirdeti. És ha e fejlődés az evolúció eredménye akkor azt kell kérdeznünk, hogy fejlődés ez? Tudjuk, hogy az igazság eredményei nem vészthetők, a jó eredménye csak jó lehet. (Vége köv.)

Az ország a függetlenségi pártnak adott abszolút többséget, tehát a népakarat kívánja a magyar vezényszót. Mikor a koalíciót annyian támadják, nem helyes, ha maguk közt a szövetségesek közt van támadó. (Helyeslés.) Nem tartja helyesnek, hogy mi minduntalan hirlapokban és másutt a létszámemelés szükségességét hangoztatjuk. Szappanos határozati javaslatát az átmeneti időnk alatt el nem fogadhatjuk. (Helyeslés.) Becsületbeli kötelességünk a paktumot megtartani. (Ugy van.) Elvei fenntartásával megszavazza a javaslatot. (Helyeslés.)

Kmetty Károly: Issekutzzal szemben hangoztatja, hogy a függetlenségi párt egy szemernyt sem ejt el programjából. (Ugy van!) a függetlenségi párt.)

Molnár Jenő: Ejtsenek ők el vagy 19 esztendő a 67-ből.

Kmetty: Az ország nem ejti el a függetlenségi párt programját, hogyan ejthetné azt el a függetlenségi párt. (Igaz! Ugy van!) Kifogásolja, hogy a nép abszolút számát veszik irányadónak az ujoncjutalék megállapításánál, hanem a védkötelesek aránya szerint Ausztria és Magyarország között áll ezt megállapítani. (Helyeslés.) Magyarország sokkal rosszabbul áll a védkötelesek száma tekintetében, mint Ausztria. (Ugy van!) Ennek részben a kivándorlás az oka. A hadvezetőség nem akadályozza meg kellően a védkötelesek kivándorlását. Az ujonclétszám megállapításának mai módszerével nincs megelégedve. A haditengerészetnél kevés a magyar. A hadsereg magyar részében a magyar zászlót és cimert sürgeti. Helyteleníti, hogy a honvéd egyenruhát, miniszteri rendelettel megváltoztatták. A javaslatot elfogadja.

Issekutz Győző személyes természetű felhívása után

Nagy Ferenc az alkotmánypárt nevében kijelenti, hogy ők ragaszkodnak a koalíció fenmaradásához, míg a vállalt fontos feladatokat nem teljesíti, de elveiket érintetlenül fentartják. A javaslatot elfogadja.

Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter válaszol az elhangzott beszédekre. Okolicsányi határozati javaslatát elfogadja. Felemlíti Vajdának, hogy a hadseregben a nemzetiségi szempontnak érvényesülnie nem lehet. Ellene szól határozati javaslatának.

Wekerle Sándor pedig különösen Szappanos határozati javaslatát perhorreszkálja, mire Szappanos visszavonja azt.

Bakonyi szólott még s aztán a Ház elfogadta általánosságban a javaslatot Okolicsányi határozati javaslatával egyetemben. A javaslatot aztán részleteiben is letárgyalták és elfogadták, mire az elnök a napirend megállapítása után pont 2 órakor bezárta az ülést.

Emelik-e a vízdiót?

Tegnap ismét fontos kérdésben tanácskoztak a városházán. A pénzügyi szakbizottság tárgyalta a vízvezeték kibővítése és az ezzel járó kiadások, nagyobb üzemi költségek fedezése tárgyában. A fedezetre nézve nem mondott véleményt a szakbizottság, csak a kibővítés szükségét fogadta el.

Az ülés letöltése a következő volt:

Rimler Károly polgármester elnökölt. Jelen voltak: Hlatky Endre, dr. Pácz Sándor, Déry János, dr. Moskovits József, Bordé Ferenc, Gerő Armin, Lukács Odön, Komlóssy József,

Déry János, Kőszeghy József, dr. Radó Ignác, Weisz Ernő, Szűcs Géza tb. alszámvevő, Dajka Endre jegyző.

Lukács Odön tanácsnok, előadó ismertette az ügyet. A vízmű kibővítése elodázhatatlanul szükséges, mert a vízfogasztás az új házibevetésekkel és a csőhálózat kiterjesztésével óriásilag megnövekedett. A vízmű napi 6000 köbméter előállítására épült s az elmúlt évben már 7000 köbméternél nagyobb volt a napi fogyasztás. A kibővítés által évi 45000 korona több kiadás lesz. Erre nézve azt javasolja, hogy a mostani általános 3 százalékos vízdió helyett a következőképp állapítsák meg a vízdió. 200 korona házber után 2 százalékra szállítsák le a vízdió, míg a 200 koronától 1000 koronáig terjedő házber után megmaradna a mostani 3 százalékos vízdió, az 1000 koronán felüli házber után pedig 4 százalékra emeljék a vízdiót. — Ezen javaslatát indokolja az előadó. Így a 45000 korona hiány fedezetet talál.

Déry János kérdést tett, hogy a boltberek is bent foglaltatnak a javaslatban s mivel igenlő választ kapott, kijelentette, hogy így igazságtalan a dolog, mert a boltokban kevés vizet fogyasztanak, mégis ezeknek emelik a vízdiót.

Kőszeghy József főmérnök tanulmányát, a bizottság engedélyével, felolvasta. A külföldi és hazai városok vízrendszerét ismerteti. Azt igyekszik bizonyítani, hogy a szegény ember több vizet fogyaszt, továbbá, hogy Nagyváradon már is van progressió a vízdiójánál. A szegény ember már is kedvezményben részesül, s a felemelés által az üzletek úgy is igazságtalanul magasabb vízdiót fizetnek. A vízdiójnak a fogyasztáshoz kell simulni. A vízdió 1 százalékos leszállítás a szegény emberre úgy sem fontos, mert elenyészően csekély teherkönyvitést jelentene. A kis lakásoknál a háztulajdonos fizeti úgy is a vízdiót. Indítványozza, hogy maradjon a 3 százalék s a 200 koronás lakásokig a jövőben sem emelhesék, az üzletek vízdiója sem emelhető a jövőben. A számításokban eltér az előadótól, mert tartalék alap is kell, cső kiváltásokra stb. A 45000 korona több üzemi költségen kívül még 20000 korona volna szükséges évenként. A fürdőszobák, clostettek, külön csapok vízdiója 50 százalékkal emeltessék. Az óradíjat 16 fillérről 20-ra emeljék. 400 koronás lakásokig 3 százalék maradjon, ezenfelül 4 százalékra emeljék.

Dr. Moskovits József elismeréssel adózik a főmérnök előadásáért. A vízmű kibővítése elodázhatatlan. A vízdiójánál két igazságtalanság van. A fogyasztás volna a helyes alap, de ezáltal a szegény ember volna sújtva. A másik igazságtalanság, hogy az üzletek vannak magas vízdióval megróva. Nagy igazságtalanság, hogy az üzletek vannak magas vízdióval megróva. Nagy igazságtalanság, hogy a háztulajdonos a vízdiót még adó, közköltséget is fizet, noha a vízdiót be kell fizetnie, sokszor a maga zsebéből. A progressió jelenleg meg van; a vagyonságosabb többet fizet; újabb progressió igazságtalan volna. A fürdőszobáknál, kertek locsolásánál kellene órákat alkalmazni. Nincs előkészítve a kérdés, adják vissza a tanácsnak. Ha más fedezet nincs, a közköltségből fedezzék a hiányt.

Becskay Lajos az üzletek érdekében szól; ezek vízdióját felemelni abszurdum. A kereskedők már fizetnek vízdiót a lakásoknál. A szegény ember többet fizet aránylag, ezért nem helyesli, hogy leszállítsák a vízdiót az üzleknél pedig felemelik. Az óra behozatala volna igazságos. Össze kell egyeztetni, hogy a város és a közönség érdeke megóvassék. Hozzájárul Moskovits javaslatához, hogy adják vissza a tanácsnak a kérdést.

Weisz Ernő a fürdő szobáknál, luxus-csapoknál órákat alkalmazzanak.

Rimler Károly hosszas tanácskozás után forrott ki az a vélemény, amit az előadó előterjesztett.

A főmérnök álláspontja helytelen. A mai rendszernél nincs progresszivitás. A szegény ember azt a vizet sem fogyasztja, amiért fizet. Egyedül az üzleteknél van sérelem; erre keresnek helyesebb megoldást. A főmérnök érveit cáfolja. Ha az üzletekre vonatkozólag

visszaadják a tanácsnak, a leghelyesebb utra térnek.

Dr. Radó Ignác szerint a progresszivitást és anyagi igazságot össze kell egyeztetni. A vízfogasztásra is tekintettel kell lenni. Az előadó által javasolt kulcsot nem helyesli. A 200 és 1000 korona között még kell egy osztályt csinálni. A boltoknál nem lehet a fogyasztást alapul venni, de felemelni sem lehet ezek díját. A fürdőszobáknál, kerteknél órák kellene, gyáraknál is. Az elhalasztást elfogadja.

Lukács Odön megnyugszik minden határozatban. Válaszol a főmérnöknek. A főmérnök adatait most nem bírálhatja. Leszegezi a főmérnök kijelentését, hogy a vízdiójának és fogyasztásnak simulni kell. A mostani vízdiójánál nincs progresszió, mert közadó természetű s ugyanazon százalék mellett nincs progresszió.

A főmérnök adataival bizonyítja, hogy a felhozott német városokban sokkal nagyobb a progresszivitás. A főmérnök javaslata a vagyonságosabbakat jobban sújtaná. Ő elfogadja a fürdődiók emelését stb. s a 400 korona után 4 százalékra emelést, de aligha megszavazzák. A többi szónokok beszédével foglalkozik. Tartalékalapról azért nem beszélt, mert a vízjövődelem néhány év alatt annyira emelkedik hogy tartalék-alap lesz, sőt egy évtized múlva le lehet szállítani a vízdiót.

Kőszeghy József retlektál a Lukács beszédére s a vita be lett fejezve.

A bizottság a kibővítést helyesli, a 45000 kor. fedezeti összegnek progresszív módon való előterjesztésre vonatkozólag új javaslatot készítsen az előadó.

Végül még javasolta a szakbizottság, hogy a vízvezeték kibővítéséhez szükséges földterület kisajátítás vagy megegyezés útján szerezzék meg a város.

Rablótámadás a Széchenyi-téren.

Tegnap este alig hogy sötétedni kezdett, a város közepén, a Széchenyi-téren vakmerő rablótámadást követtek el eddig ismeretlen tettesek.

Az esetről tudósítónk a következőkben számol be.

Csák György cipész iparos mint házmester van alkalmazva a városi Bazár épületben, mely Kunz Gusztáv bérletében van jelenleg.

Csák mint házmester minden hó elsején szokta az albérlektől összeszedni a lakásbérletet. A beszedett pénzt egy hosszú kék zacskóban szokta Nor Ferenchez vinni, aki Korona utcán lakik.

A rendes havi bérösszegeket szedte most is össze Csák. A fizetéseket csak tegnap tudták mindnyájan teljesíteni. Csák este 6 óra után magához véve a pénzt, mintegy 5500 koronát, elindult Korona utcára, hogy azt ott Nor Ferencknek átadja. Utja a Széchenyi téren vitt keresztül. A tér gyéren van világítva. Csák midőn a tér közepén haladt — gyermekeinek tett vallomása szerint — az ottani szobor mellett két elegánsan öltözött fiatalembert látott ólálkodni. Gyanútlanul haladt el a szobor mellett, kezében tartva a zacskót. Alig tett pár lépést a szobor mögött, mikor erős ütést kapott, melytől elájult. A zacskót állítólag eldobta magától, melyet a két fiatal ember felkapott s azzal elfutottak.

Az eszméletlen embert Oláh József, Grünwald Pál és Kiss Gergely emelték fel. Csák néhány perc múlva magához tért s a homlokát fájlalta. Kiss Gergely a megsebesült embert lakására kísérte, magával hozva azt a követ is, melylyel állítólag a házmestert megtámadták.

A házmestert a támadás színhelyéről egy

leány is el akarta kísélni, ezt azonban Csák nem engedte.

Az esetről azonnal értesítették a rendőrséget is, honnan Vass Károly rendőrelőőr kiszállva a színhelyre sietett. Később Csák lakásán megjelentek Zilahy rendőrbiztos, majd Eleméry kapitány, Kelemen nyomozó rendőrrel.

A rendőrségi kihallgatáson Csák azt adta elő, hogy a pénzt nem csupán a zacszkóba tette, hanem a bankjegyeket egy külön táskába rakta s így tette bele a zacszkóba. Vallomása szerint a Széchenyi-téren egy intelligensnek látszó fiatal ember támadta meg, aki mikor ő segítségért kiáltott, elfutott.

A megtámadott házmaster sebet nagyon fájlalta, miért is dr. Rácz segítségét kellett igénybe vennie. Rácz megvizsgálva a sebet, megállapította, hogy a halántékon látszó sebet Csák mintegy 5 nappal előbb kaphatta, melyet ez ideig maga kezelte. E régi sebre kapta a köütést tegnap este.

A rendőrség intézkedett, hogy Csákot a mentők a kórházba szállítsák. A homályos ügyben szorgalmasan kutat a rendőrség. Nincs kizárva, hogy a vizsgálat már ma sikeres eredményt fog elérni.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Február 10. Tanítók bankettje.

Február 21. este 6. Kath. liceumi bójti estély a főgimnáziumban.

Március 7. este 6. Kath. liceumi bójti estély a főgimnáziumban.

Március 21. este 6. Kath. liceumi bójti estély a főgimnáziumban.

Április 13. Kath. liceum zárünnepélye.

Tisztelettel felkérjük vidéki előfizetőnket, hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetésüket mielőbb beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* Főispáni vizsgálat a rendőrségen.

Glacz Antal főispán tegnap a rendőrségen folytatta a hivatali vizsgálatot. A vizsgálat kiterjeszkedett a rendőrségi intézmény minden ágazatára s mindent a legnagyobb rendben talált.

* **Kitiltott tankönyv.** A vallás- és oktatásügyi miniszter a következő című könyvet: »Geographie von Österreich-Ungarn. Ein Leitfadens für die höhere Volksschulen, Bürgerschulen und die untern Klassen der Mittelschulen, der ev. Landeskirche A. B. in Siebenbürgen. Von C. Werner. Hermannstadt. Druck und Verlag von W. Kraft. 1888.«, minthogy súlyos tárgyi hibákat és közjogi botrányokat tartalmaz, a hazai iskolákban való használatától eltiltotta.

* **A Szigligeti-szobor javára.** Mindenütt lelkes viszhangra és helyeslésre talál a Szigligeti-Társaság által kiküldött bizottság azon törekvése, hogy a magyar népszínmű irodalom megteremtőjének, Szigligeti Edének szobrát emeljék a Szigligeti-színház előtt. A vidéki színházak is kész örömmel járulnak a cél kiviteléhez s tervbe van véve, hogy a vidéki színházak egy-egy előadást rendeznek a nagyvárad színházban a szobor javára, viszont Somogyi ugyanakkor az illető színház állomásán rendezne előadást ugyan-csak a szobor javára. A felhívó szózat már elhatott a vidéki igazgatókhoz. Nádassy József, a

soproni színház igazgatója már a múlt év őszén áldozott erre a célra s egy előadást rendezett a makói színházban a Szigligeti-szobor javára. Erről most a következő levélben értesíti dr. Hoványi Géza, a szoborbizottság agilis elnökét:

Dr. Hoványi Géza urnak, mint a Szigligeti-szobor bizottság Elnökének. Nagyváradon. Mult évi szeptember hó 17-én a makói Hollosyi Kornélia nyári színházban egy ünnepélyes előadást rendeztem a nagyvárad Szigligeti-szobor javára. Most az év kezdetén mult évi számadásaimat lezárva arra az eredményre jutottam, hogy azon jótékony előadás tiszta jövedelme 107 koronát eredményezett. Amidőn ezen összeget rendeltetési helyére, Nagyságod címére bátorkodtam a mai postával elküldeni, egyúttal tisztelettel jelentem Nagyságodnak, hogy a Szigligeti-szobor javára ez év február havában a soproni államilag támogatott Magyar színházban színházban szintén rendezek egy ünnepélyes előadást. Sopron, 1907. jan. 24. Mély tisztelettel Nádassy József, a soproni színház igazgatója.

* **Jogászasztal Nagyváradon.** A mensa academica létesítésére indított mozgalom folyton nagyobb arányokat ölt. Nemcsak Nagyvárad város, de Biharvármegye közönsége is felkarolta a mozgalmat, s adományaival nap, mint nap növeli az alapot. Legújabb adományok a következők:

Gaál Mihály körjegyző (Poklostelek) 2 kor., Miskolczy Hugó (Fekete Győrös) és Sebess Gyula (Fekete-Tót) 6-6 korona. Brányi Böske urleány gyűjtésében. Dr. Mayer László 10 kor., Ficzek Jenő 10 kor., dr. Stokker József 5 kor., özv. Brányi Gézané 5 kor., N. N. 2 kor. Összesen 32 korona.

A jogakadémia ifjúsága ez uton fjezi ki köszönetét egy a kegyesszívű adakozók, mint a buzgó gyűjtők iránt. A mensa academica alapját a jogászifjúság által rendezett jogászbál, jogászkoncert és jogászjelmezestély alkalmából tett felültetések is szépen gyarapították. Ez alkalmakkor felültettek:

Dr. Szmezsányi Pál püspök 50 kor., dr. Radu Demeter 20 kor., Mártonffy Gyuláné 300 korona, Sokoll Józsefné 50 kor., br. Szentkereszty Zsigmondné, Nadányi Károlyné 100-100 kor., Nikodém Lajos joghallgató 70 kor., özv. Nadányi Miklósné 11 kor., Papp Antal 20 kor., Glacz Antal 4 kor., Vertán Zoltánné 3 kor., Ambrózy N. 3 kor., Medvigy István, Endrey Kálmán 2-2 kor., Fráter Kálmán 3 kor., Hadapród iskola növendékei 6 kor., özv. Polgár Gyuláné 3 kor., Govrik Akos 4 kor., Görömbey I. 2 kor., Grócz Béla kanonok, dr. Bozoky Alajos, br. Gerliczy Félixné, Porubszky Gyula, Imrik Péter, Schvarcz Ferenc, dr. Fráter Imre, Spett Gyula kanonok 10-10 kor., Kovács Béla ügyvéd 30 kor., Andrassy János kanonok 6 kor., Körmendy Károly 2 kor., Rozsly Géza, Molnár Kálmán, dr. Némethy Gyula 5-5 kor., Miskolczy Barna 15 kor., Nadányi Miklós 20 kor., Pally Lajos 6 kor., Lukács Gyula 2 kor., Bartos Gábor 3 kor., Géher P., Koller L., N. N., Szentlélek L., Külley B., Fényes E., Poynár S. 1-1 kor. Mindez adományokért a rendező bizottság ez uton is köszönetet mond.

* Leleplezett kivándorlási ügynök.

A rendőrség ma leleplezett egy titkos kivándorlási ügynököt. Gránát Sándor Kossuth-u. bankbizományi üzlet tulajdonost éppen akkor lepte meg Zilahy Kálmán r. fogalmazó, midőn őt kisujjalusi lakost arról iskoláztatott, hogy miképen kell és lehet utlevél nélkül és szállításra engedéllyel nem bíró hajós társaságtól beszerzett jegyekkel az ország határán átkelni. A rendőrség képviselőjében megjelent fogalmazó az összes hajójegyeket és a titkos kivándorlás közvetítésével összefüggésben levő

levelezéseket, prospektusokat stb. lefoglalta. Fenn nevezett bankbizományos ellen a büntető eljárást azonnal folyamatba tette.

* **Tanítók bankettje.** Nagyvárad város társadalma a városunkban közelebb királyi ki-tüntetésben részesült nyolc tantérüi tiszteletére f. é. február hó 10-én vasárnap esti 8 órakor a Pannonia nagytermében társasvacsorát rendez. A kik e lakomán részt kívánnak venni, részvételi jegyet Sebő Imre fő-utcai könyvkereskedésében f. hó 7-ike esteli órájáig válthatnak.

* Rothschild-Wertheimstein-nász.

Bécsből táviratozzák, hogy ott ma lesz meg Rothschild Albert báró esküvője Wertheimstein Rózsikával a józsefvárosi zsinagógában. Az esketési szertartást dr. Güdemann Mór főrabbi végzi. A szertartás alatt az operaház tagjaival kiegészített énekharog fog énekelni. Esküvő után 40 személyre ebéd lesz a Bristol-szállóban. Dejeneur után az új pár két hónapi nászutra Olaszországba utazik. Nagyváradról résztvesz a nászünnepeken Kecskeméti Lipót főrabbi és Aufricht Mór, a menyasszony családjának régi barátja.

* Villamos világítás Belényesben.

Belényes község képviselőtestülete legutóbb tartott közgyűlésén elhatározta, hogy tekintettel a községnek folytonos fejlődésére az utcai világítást kiterjeszti. A világítás anyagául a legmodernebb eszközt a villanyt akarják felhasználni. A község meglehetősen számítással és megtakarítással akar élni a villany alkalmazásánál. A villanyvilágítás ugyanis sok költséget emésztene fel, melyet meg akarnak takarítani s helyette az ott elfolyó Körözs vizét akarják alkalmazni. A község megbízásából a főbíró kérelemmel járult a földművelésügyi miniszterhez, hogy a kulturmérnöki hivatal által állapítsa meg a Körözs vizi erejét. A miniszter a kérelmet elutasította, mivel ez nem tartozik a kulturmérnöki hivatal munkakörébe.

* **Katonatartás megváltása.** A háztulajdonosokra súlyos teherként nehezedik az átvonuló nagygyakorlatra bevonuló katonaságnak beszállásolási kötelezettsége. Amilyen súlyos teher az a lakosságra, oly kellemetlen magára a katonaugyosztályra is, mely egész ostromnak van kitéve a beszállásolás idején s valóságos művészetet kell produkálnia, hogy a százfélé igényeket sürgősen és baj nélkül kielégíteni tudja. Nem csoda tehát ha minden igyekezetét arra fordítja, hogy a beszállásolás terheitől úgy magát mint a községet megszabadítsa. A katonatartási szabályrendelet adja a módot ahhoz, hogy a kérdés rendeztesék, még pedig az által, hogy mindazon háztulajdonosok, kik katonatartásra nem vállalkoznak, a hozzájuk utalt katonatartás megváltása fejében katonánként 5 koronát fizethetnek a város a város pénztárába. Darvassy Lajos katonaugyi tanácsos buzgólkodása folytán három év alatt közel 30,000 korona gyűlt be e cimen s ez a pénz majdnem elegendő ahhoz, hogy egy ezer főre alkalmas barakk épület emeltessek. A befizetési határidő február 15-ike, ezen időn tul csak 8 koronával lehet a katonatartást megváltani. Figyelmeztetjük a háztulajdonosokat, ne hogy a határidő elmulasztásával maguknak kárt és kellemetlenséget okozzanak.

* **A verekedés áldozata.** Tegnap számunkban megemlítettük, hogy a hírhedt Gözhajó korcsmában egy Takács Lajos nevű 7-ik huszárezredbeli közembert a vasárnap éjjeli korcsmai verekedés alkalmával összeszurkáltak. Mint értesülünk az összeszurkált huszár tegnap a csapatkórházban meghalt. Temetése holnap fog megtörténni.

* **Olvad.** A leesett hőtömeg csupa piszkos vízzé olvadt az utcákon. A nappali melegség folyton olvaszt, míg éjjelenként most is fagy. A fagyás azonban oly kicsi, hogy csak alig képződik egy gyenge jégkéreg az olvadás felületén. Az utcai árkok, mert még ilyenek

bőven vannak, valóságos patakokká nőttek ki magukat. Egyes utcákon a kanálisok csatorna szemei be vannak dugulva a sok utcai szeméttől s így az összegyűlendő viznek nincs lefolyása, minek következtében elborítja az egész utcát. Ilyen víz alatti utca a Szilágyi-Dezső és Uri-utcákat összekötő Borz-utca, melynek mindkét vége járhatatlan. Igen helyes volna a közönségre tekintettel, az összegyűlemlt vizet levezettetni, mert ha tovább is tart az olvadás, víz alá kerül az egész utca.

* **Gyárvizsgálatok.** Biharvármegye területén lévő gyártelepeken most lettek megtartva a gyárvizsgálatok a főszolgabírók a vizsgálatokról felvett jegyzőkönyveket be is terjesztették az alispánhoz. A jegyzőkönyvek szerint a megyében lévő gyárakat kifogástalanoknak találták minden tekintetben. Egyedül a feketeerdői üvegyár telepén talált a margittai főszolgabíró több kifogás alá eső rendetlenséget, melyek megszüntetése végett meg tette a kellő intézkedéseket.

* **Névváltoztatás.** Csukor Sándor nagyvárad lakos családi nevét belügyminiszteri engedéllyel »Csató«-ra változtatta.

* **Köszönetnyilvánítás.** A vasárnap este lezajlott fényes sikerű tulipánbál felülfizetőinek névsorát tegnap számunkban közöltük. Tegnap felülfizettek újabbán: özv. Gerliczy Félixné báróné 10 kor., Kapucinus atyák 8 kor., Makucz Ernő 5 kor., Jancsó Lajos (Micske-pusztá) 4 kor., Rézmann Márton (Mezőpeterd) 3 kor., Földes Béla 2 kor. A felülfizetésekért ezúton mond hálás köszönetet a legényegyleti bál rendezéséért.

* **Előkészületek a sorozásra.** Nagyvárad város, mint sorozójárás részéről közhírre tétetik, miszerint az idei ujoncozáshoz az 1886. évi születésű és nagyvárad illetőségű I. k. o. hadkötelesek részéről a sorshuzás folyó évi február hó 10-ik napján (vasárnap) reggeli 9 órakor a tűzoltó laktanya sorozó-termében fog megtartatni, a melyen való megjelenésre az illető hadkötelesek, szüleik vagy gyámjuk felhivatnak. Nagyvárad, 1907. február hó 3. — Katonaügyosztály.

* **Bitangoló csikók.** A fugyivásárhelyi előjáróság mai nap folyamán arról értesítette a rendőrséget, hogy a község határában két darab két évesnek látszó csikót találtak bitangóságban. A mennyiben a csikók a város területéről kóboroltak volna el, igazolt tulajdonosuk azokat a fugyivásárhelyi előjáróságnál átvehetik.

* **Találtak egy női táskát** cukorkával és némi pénztartalommal, továbbá egy pár gyermek cipőt. Igazolt tulajdonosaik átvehetik a rendőrség I. emelet 7. sz. szobájában. — Folyó hó február 1-én Beöthy Ödön-utcán, egy ott elhaladó szekértől leesett pulyka találtatott bitangóságban. A pulyka, ha igazolt tulajdonosa 3 nap alatt nem jelentkezik, el fog árvereltetni.

A SZENT-LÁSZLÓ nyomdában legújabb divatu és legcsinosabb névjegyek, valamint a legszebb bál és esküvői meghívók, ugyancsak mindenféle nyomtatványok jutányos árban készíttetnek a legszebb kivitelben.

SZÍNHÁZ.

A hét műsora.

Szerda: Tavasz. (Kornaival.)
Csütörtök: Az apa. (Bemutató.)
Péntek: Az apa.
Szombat: Bösorkányvár.

Kornai a Tavaszban. Szerdán este lép föl utoljára Kornai Berta, a »Tavasz« című operettben, amelyben egyik legfényesebb szerepét játssza. Az illusztris vendég csak egy rö-

vid időre bucsuzik a nagyvárad közönségtől, amely Kornai Bertát szeretettel vissza várja.

Első nagyvárad tejgazdaság.

Nagyobb uradalmakkal kötött egyezség folytán naponta fejt

friss tejet

— mely minőségre minden kezelet felülmul, — házhoz szállít bármily kis mennyiségben is.

Minden megmaradt tej mennyiségből technikai uton **kitünő tea vajat** állít elő, melynek minden darabjain a valódiságot a czéjelzés biztosítja.

A tej kitünő minősége és tartalma minden vidékről beszallított tejet felülmul s a kihordás pontossága minden gazdasszony előnyére szolgál.

Lefölözött, sütésre alkalmas tej literenként 8 fillér. — Nagyobb és állandó vételnél árkedvezmény.

Író, tejszín, turó, tejföl bármikor kapható.

Megrendelés bármely kihordónál, vagy a Menház-utca háta mögött Grünfeld Áron lakásán, Liget-utca, 13. sz. a. eszközölhető.

EGYESÜLETEK.

A betegségélyző közgyűlése.

A nagyvárad első általános munkás betegségélyző egyesület folyó évi február hó 3-án tartotta évi közgyűlését a tagok nagy érdeklődése mellett. Az elnöki jelentés után felolvastott az évi mérleg a következőkben: maradvány az 1905-ik évről 26996 kor. 17 fill. Bevétel volt 18786 kor. 58 fillér, kölcsön a lat. szert. káptalantól 16.000 kor. összesen 61782 kor. 75 fill. kiadás volt. A ház vételár 20.000 kor., építkezés és egyéb költségek 19611 kor. 24 fill., segélyek, temetés, gyógyszerár, tisztí fizetés és egyéb kiadások 20282 kor. 24 fill. Bevételi maradvány 1889 kor. 27 fill. Egyenleg 61782 kor. 75 fill. A ház értéke 42.000 kor., készpénz 1889 kor. 27 fillér.

A közgyűlés úgy a házvételt, mint az építkezést örömmel vette tudomásul; a tisztviselőknak a felmentvényt megadta. Következtek a választások és pedig: elnök Zboray Gyula egyhangulag, alelnök id. Jóó Ferenc, igazgatósági tagok: Máthé István, Zeke Lajos, Barabás Béla, Gyenge Imre, Klein József, ifj. Jóó Ferenc, Varga Ferenc, Valaszky János, Kalla András, Kalla István, Komáromi Ignác, Rokszin László, Pásztai Lajos, Baksai Gyula, Szabados Lajos, Szabó Lajos, Csizmadia Gáspár, Karkusz Sándor, Vadai Mihály, Oberreiter János, Henn János, Fucker Nándor, Heffer József és Andrászek Rudolf.

Felügyelőbizottság: Nagy György, Hanu Lajos, Mácsray György, Bereczki Mihály és Kulcsár József. Választmányi bíróság: Kóki András, Lábossi József, Erdélyi Sándor, Nagy Antal és Marosán Tódor. Jegyzőkönyvhitelítők: Nagy Antal és Bökönyi Gyula. Miután indítvány be nem adatott, a gyűlés az elnök lekes éljensége mellett berekesztetett.

TÁVIRATOK.

A vezérkari főnök kitüntetése.

Budapest, február 5. (Saját tud. táv.) Bécsből jelentik, hogy a király Hötzen-dorfi Conrád altábornagyot, a vezérkar főnökét valóságos belső titkos tanácsosává nevezte ki.

Pitreich nyugalomban.

Budapest, február 5. (Saját tud. táv.) Bécsből jelentik, hogy Pitreich volt közös hadügyminiszter nyugdíjazását kérte a királytól, ki azt elfogadta.

A horvát bán lemondott.

Budapest, febr. 5. (Saját tud. táv.) Josipovich Géza horvát miniszter ma egy újságíró előtt megcáfolta Pejacevich horvát bán lemondásáról elterjedt híreket. A horvát kormány teljesen szabad folyást enged most a pártok harcának. Josipovich legközelebb Zágrábba utazik, hogy a horvát helyzetet tanulmányozza.

A bíróság kéri Lengyelt.

Budapest, február 5. (Saj. Tud. Táv.) A budapesti büntető törvényszék ma átiratot intézett a képviselőházhoz, melyben Lengyel Zoltán mentelmi jogának felfüggesztését kéri a Polónyi-ügyben. A mentelmi bizottság e hó 8-án déli féltenekettőkor fog ülésezni ez ügyben.

Brankovics patriarka ügye.

Budapest, febr. 5. (Saját tud. táv.) A szerb egyházi kongresszus ma folytatta szombaton félbe szakított ülését. A patriarka nyilatkozatot küldött az elnökhöz, melyben állítólag becsmerlő modorban kijelenti, hogy semmi körülmények közt sem fog lemondani. Roknics radikális szerb beszédben elítélte a nyilatkozat modorát és hangját és a patriarkát a szerb egyház szégyenének mondta. Roknics beszédét Ujvidéken falragaszokon fogják publikálni.

REGÉNYCSARNOK.

A titok.

— Bűnügyi regény. —

54.

Írta: Fergus Hume.

— Angolból. —

— Magam se tudom, — felelte Madge. — Épen az imént jött meg apám s azt hittem, hogy ön az, mert épen olyan világos felöltőt és puha kalapot viselt, mint ön.

— Valóban? — hökkent meg Brian és sulyos gyanu támadt a szívében, mert a világos felöltő és a puha kalap eszébe juttatta Whyte gyilkosát.

— Ah, örültség! — dörmögte magában, elnyomva a feltörekvő rémes gyanut.

Szólanul követte Madget a szalonba, de Frettlby már nem találták ott; a milikomos fölment dolgozó-szobájába. Madge leült a zongorához, de mielőtt játszani kezdetett volna, Brian megragotta mind a két kezét és komolyan ezt kérdezte.

— Mondja csak, Madge; mit szólt édes apja, mikor ön összetévesztett vele engem?

— Nagyon haragudott, — felelte a leány; — sőt gorombán a laképnel is hagyott; igazán nem tudom, miért.

Brian sóhajta bocsátotta el Madge kezét s épen felelni akart, mikor kint csöngettek; valaki mr Frettlbyt kereste s hallották, hogy az inas föl is vezette a kései látogatót a milliomos dolgozószobájába.

— Ki volt az? — kérdezte Madge az inastól, aki bejött meggyújtani a gázt.

— Nem tudom, miss, — felelte az inas. — Csak annyit mondott, hogy mr Frettlby rendelte ide.

— Szegény apám, — sóhajtott Madge; — még éjjel sincs nyugta.

A két szerelmes egyedül maradt és Madge zongorázott egy kicsit, majd halkán beszélgettek. Egyszerre csak hangos kiáltást hallottak még pedig egyenesen a milliomos szobájából, és Madge, észébe jövén Chinston orvos jóslata, ijedten szaladt föl a lépcsőkhöz. Kopogott apja ajtaján és be akart menni, de az ajtó be volt zárva.

— Ki az? — kérdezte Frettlby hevesen belülről.

— Én vagyok, apám, — felelte Madge. Azt hittem, hogy...

— Nem, nem! Nincs semmi bajom, — szölt ki a milliomos hirtelen — Csak menj le; én is rögtön jövök.

Madge félig-meddig megnyugodva ment vissza a szalonba, ahol Brian szorongva várta.

— Mi volt az? — kérdezte Brian aggódva.

— Apám azt mondja, hogy semmi, — felelte Madge; — de én tudom, hogy kellett valaminek történnie, különben nem kiáltott volna.

És elmondta Briannak, hogy mit hallott Chinston orvostól apja szivbajáról, ami nagyon megdöbbentette Briant. Most már nem mentek vissza a szalonba, hanem kiültek a verendára, ahol Brian cigarettára gyújtott. Körülbelül negyedórát beszélgettek mindentől, midőn lejön az emeletről s a veranda tulsó végén megjelenik. Magas, elegáns fiatal embernek látszott s amint a verenda néhány lépcsőjén lement, a szalon nyitott ablakán át egyenesen rásütött a gázlángok fénye. Brian előrehajolt, hogy jobban megnézzék s az idegen e pillanatban, mintha melege lett volna, levette kalapját és hátrasimította a haját.

— Irgalmas Isten! — kiáltott föl Brian rekedten és kiejtette cigarettáját; — ez Roger Moreland!

Moreland, mert ő volt, mikor a nevért meghallotta, arra fordult s megismervén Briant, hirtelen föltette kalapját és futásnak eredt.

Madge rémülten kérdezte Briantól: — Mi az, kedvesem? ... Kicsoda ez a Róger Moreland?

Majd hirtelen eliszonyodva sikoltott föl: — Ah, emlékszem... Whyte Olivér barátja!

— Az, — suttogta Brian rekedten; — a végtárgyalás egyik koronatanuja.

(Folyt. köv.)

NYILTTÉR.

Magyar Bank Részvénytársaság. Nagyvárad.

Van szerencsénk részvényeseinket és a n. é. közönséget, tisztelettel értesíteni, hogy intézetünk működését

Rákóczi (fő) utca 2. szám alatt (Városi bazár épület, I. emeletén, főbejárat a színház oldalán)

1907. évi február hó 7-ik napján megkezd.

Nagyvárad, 1907. február hó 4-én.

Az igazgatóság.

KÖZGAZDASÁG.

Értéktőzsde.

Budapest, február 5.

Oszták hitelrészvény	— — —	678.—
Magyar hitelrészvény	— — —	796.—
Leszámitoló bank	— — —	506.—
Rimamurányi	— — —	525.—
Oszták-m. állam vasutirészvény	— — —	670.—
Közuti vasut	— — —	594.—

A gabonatőzsde határideje.

Budapest, február 5.

Buza április	— — —	14.82	— 14.84
Rozs április	— — —	13.41	— 13.46
Tengeri május 1907.	— — —	10.40	— 10.42
Repeze aug.-ra	— — —	25.86	— 26.—
Zab ápr.-ra	— — —	15.00	— 92.78

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsde 1907 február 5-én.

Magyar aranyjárdék 4%	— — —	114.25
Magyar koronajárdék 4%	— — —	96.20
Magyar feleti vasuti államkötvény 4%	— — —	84.80
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	— — —	96.25
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	— — —	101
Magyar gyermekj. sorsjegy-kölesön	— — —	205.—
Tisza zab. és szegedi sorsjegy-kölesön	— — —	154.—
Oszták járdék ezüstben	— — —	99.—
Oszták járdék papírban	— — —	100.—
Oszták korona járdék	— — —	117.30
Oszták járdék aranyban	— — —	99.30
1860. oszt. államsorsjegyek	— — —	17.80
Oszták-magyar bankrészvény	— — —	157.—
Magyar hitelbank részvény	— — —	18.36
Városi villamosvasut	— — —	688.25
Oszták hitelbank intézeti részvény	— — —	688.50
20 frankos frankos (Napolendor)	— — —	14.12
Oszták-magyar államvasuti részvény	— — —	676.50
Német birodalmi márka	— — —	19.90
London vista	— — —	117.62
Páris vista	— — —	95.45
20 márkás arany	— — —	23.48

Nagyváradai hetivásai.

A nagyváradai piacon 1907. február 4. 5. napján tartott vásárban eladott természet. mények és élelmi szereknek árjegyzéke:

Tiszta buza 1-ső	13.40	13.20	Kétszeres buza 11—	10.80	10.60	Rozs 10.60	10.40
10.20	Árpa 12.40	12.20	12—	Zab 13.60	13.40,	132.0	Tengeri 9.20
9—	8.80	Borsó 30	Lencse 36—	Bab 18—	Köleskása 36—	Burgonya 6—	100 kiló lánghiszt 26—
Zsemlyelisz 24.80	Fehérkenyér 24.20	Barnakenyér 21—	Széna fuvarral 5.60	Szalma fuvarral 1.20	Só zott szalonna 156—	Zsup-szalma 14.	A'om-szalma 10—
1 köbméter búkkfa 8—	Tölgyfa 8—	Cserfa 8—	1 kiló marhahus I. o. 1.44,	kila marhahus II. o. 1.36	kila marhahus III. o. 1.28	1 liter ó-bor 1—	1 liter új-bor 80—
liter pálinka 72—	1 liter szilvapálinka 1.60,	1 liter szesz 2—	1 m. kőso 21.80.	1 mm. nyers fagyú 80—	1 m m. olvaszt. fagyú 96 —	1 mm. szappan 52.—	1 mm. birka gyapju —
1 m m. magyar gyapju 1 mm. —.	hltr. -bor 64 —	1 hltr. újbor 38	5 m. m. mész 1.80	1 mm kemény faszén 1 mm. puba faszén 3.1 —	hltr. kendermag —	1 hlt. köles —	1 hlt. repese —
hlt.1 dió 38 —	1 hlt. mogoró —	1 hlt. aszalt szilva 76—	1 kg savanyu káposzta 20	1 kg szalonna nyers 1.44	1 kg sertésbus 1.44	1 kg vereshagyma 14—	1 kg foghagyma —
40	1 kg bors 2.20	1 kg paprika 4.50	1 kg barna kenyér 18—	Egy liter kőolaj —	44		

Forgalmi kimutatás 1907 febr. 4-5

Tiszta buza körülbelül 1300 htl — Kétszeres buza 400 hlt Rozs 600 hlt Árpa 200 hlt Zab 100 hlt Tengeri 200 hlt burgonya 50 hlt.

Lábajóságek. Hizott sertés mintegy 114 félhizott 240 drb 2 éveset; feljebb 293 drb 1 éves

től feljebb 247 Süldő 168 drb malacz 159 drb. Vagó marha 79 drb Jármos ökör 168 drb Fejős tehén 264 drb borju 143 drb bivaly 12 drb juh és kecske 49 drb Ló 553 darab

Marha ártáblázat 1907. évi. febr. 4-5

1 pár I-ső rendű jármos ökör 760—950 korona
1 pár II-od rendű jármos ökör 640—840 korona.
1 pár III-ad rendű jármos ökör 580—700 korona.
1 drb fejős tehén 260—500 kor., 1 drb vágó ökör 300—480 kor. 1 drb. vágó tehén 250—400 ökör
1 drb veres borju 42—60 kor. 1 drb. fél éves borju 75—100 kor., 1drb egy éves borju 80—190 kor., 1 drb két éves borju 100—250 korona. 1 drb hizott sertés 120—126 kor., pár fél éves sertés 40—62 kor., 1 pár egy éves sertés 75—95 kor., 1 pár két éves sertés 140—200 korona. 1 drb. igás ló 170—200 korona. 1 pár ökörbőr 80—100 gor., 1 pár tehénbőr 60—80 kor. 1 pár borjubőr 10—12 kor., 1 pár lóbőr 30—36, korona.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Belépési felhívás.

A „Polgári takaré- és segély-szövetkezet”
1907. január 1-én nyitja meg
12-ik évtársulatát.

A szövetkezet kizárólag azon célnak szolgál, hogy kötelező heti befizetések által, apró tőkék gyűjtésével fejlessze s ápolja a takarékosági szellemet, lehetővé teszi, hogy kisebb összegek is gyümölcsöző tőkévé nőhessenek s így mindazoknak, kik keresetüknek csak kis részét tudják félre tenni, szövetkezetünk valóságos gyűjtőpénztára.

A kötelező heti befizetés minden jegyzett üzletrész után 20 fillér, mely 3 évig, vagyis 156 héten át fizetendő, mely idő lejártá után az összegyűjtött tőke osztalékkal együtt kiadatik.

Tagok felvétele s az új törzsbetéli könyvecske kiadása mai naptól kezdve d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5 óráig a szövetkezet hivatalos helyiségében (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) eszközöltek.

Nagyvárad, 1906. november 6.

Az igazgatóság.

A 12-ik évtársulat befizetési napjai:

Hétfőn délután 3—5-ig,
Csütörtök délután 3—5-ig

Özv. Dr. Deákné

Fog műtermében

Lakik: Nagyvárad Szilágyi-Dezső u. 18.

A legjobb amerikai porcellánból készít

fogakat,

végez minden e szakmába vágó műveletet.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1906. évi október 1-től.

Nagyvárad—Budapest										Nagyvárad—Kolozsvár										Püspök-Ladány—Debrecen—Ermihályfalva									
	Gy. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.			Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	T. v.									
Nagyvárad ind.	4 15	2 38	8 43	11 36	11 09	2 30	Nagyvárad ind.	2 18	2 06	4 10	12 41	7 14	Püspök-Ladány ind.	11 20	5 50	1 24	4 00	2 24	6 05										
B. Püspöki	—	—	8 52	11 47	11 19	2 44	V. Velence	2 26	2 31	4 17	12 48	—	Debrecen	12 27	6 51	2 50	5 10	8 58	6 45										
Bors	—	—	—	11 54	11 26	2 54	F. Vársárhely	—	2 42	4 18	12 59	—	Ermihályfalva	1 08	7 57	3 47	6 08	4 58	—										
M. Keresztes	—	—	—	12 05	11 39	3 18	M. Telegd	2 51	3 04	4 50	1 22	7 31																	
M. Petert	—	—	—	12 17	11 51	3 33	Eled	3 05	3 23	5 08	1 43	7 44																	
B. Ujfalu	4 52	3 18	9 21	12 29	12 05	4 04	Rév	3 26	3 50	5 33	2 11	8 05																	
Sáp	—	—	—	12 47	12 25	4 34	Brátka	—	4 14	5 56	2 37	—																	
Báránd	—	—	—	1 01	12 41	4 36	Bucsa	—	4 36	6 17	2 58	—																	
P. Ladány	5 39	4 03	10 01	1 45	1 19	6 13	Csucs	4 16	5 02	6 42	3 23	8 51																	
Szolnok	7 32	5 39	11 38	3 49	3 44	—	B. Hunyad	4 52	5 49	7 23	4 03	9 21																	
Nagy-Kata	8 27	6 34	12 36	5 05	5 10	—	Kolozsvár	5 51	6 59	8 37	5 15	10 18																	
B. Pest	9 35	7 50	1 50	6 40	7 10	—																							

Budapest—Nagyvárad										Kolozsvár—Nagyvárad										Debrecen—Nagy-Léta—Vértess									
	Gy. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.				V. v.	V. v.		V. v.	Sz. v.										
Budapest ind.	9 15	2 35	7 25	5 45	9 00	—	Kolozsvár ind.	11 10	7 13	6 05	5 23	12 59	Debrecen ind.	9 35	4 31	N. Léta-Vértess ind.	5 25	1 05											
Nagy-Kata	10 20	3 20	—	7 54	10 41	—	B. Hunyad	12 23	8 47	8 04	—	2 13	Sáránd	10 18	5 16	M. Pályi	5 47	1 38											
Szolnok	11 19	4 15	9 37	9 27	11 52	—	Csucs	12 55	9 23	8 51	—	2 44	H. Bagos	10 28	5 26	H. Pályi	6 00	1 42											
P. Ladány	12 55	5 45	11 13	11 53	2 09	6 00	Bucsa	—	9 38	9 06	—	—	H. Pályi	10 45	5 45	H. Bagos	6 15	2 09											
Báránd	—	—	—	12 07	2 21	5 11	Brátka	—	9 53	9 23	—	—	N. Léta-Vértess	11 16	6 15	Debrecen	7 15	3 15											
Sáp	—	6 04	—	12 24	2 35	5 32	Rév	1 37	10 10	9 42	—	3 24																	
B. Ujfalu	1 33	6 19	11 46	12 46	2 53	6 01	Eled	1 50	10 27	9 59	—	3 34																	
M. Petert	—	—	—	1 00	3 05	6 18	M. Telegd	2 03	10 41	10 13	—	3 45																	
M. Keresztes	—	—	12 05	1 14	3 16	6 34	F. Vársárhely	—	10 58	10 30	—	—																	
Bors	—	—	—	1 28	3 28	6 53	V. Velence	2 11	11 07	10 39	—	—																	
B. Püspöki	—	—	—	1 46	3 34	7 05	Nagyváradra	2 32	11 13	10 37	8 36	4 09																	
Nagyvárad	2 11	7 07	12 26	1 48	3 44	7 53																							

Nagyvárad—Szeged										Szeged—Nagyvárad										Nagyvárad—Arad									
	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.				Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.			Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.									
Nagyvárad ind.	6 02	10 20	4 45	7 40	Szeged ind.	2 44	3 20	10 52	7 20	N. Várad ind.	6 02	10 20	4 45	7 10	Arad ind.	4 16	5 10	11 25	9 10										
Ósi	6 12	10 30	4 56	7 20	H. M. Vársárhely	3 31	4 28	11 34	8 31	Ósi	6 12	10 30	4 56	7 20	Kétegyháza	5 00	6 14	12 34	10 10										
Less	6 29	10 48	5 15	7 44	Orosháza	4 19	5 41	12 22	9 58	Less	6 29	10 48	5 15	7 44	Csaba	5 48	6 56	1 38	4 10										
Cséffa	6 44	11 03	5 34	8 09	B. Csaba	5 48	6 56	1 38	4 50	Cséffa	6 44	11 03	5 34	8 09	Gyula	6 10	7 19	2 02	5 10										
Szalonta	7 08	11 26	6 02	8 53	Gyula	6 12	7 19	2 02	5 26	Szalonta	7 08	11 26	6 02	8 53	Sarkad	6 33	7 40	2 22	5 10										
Kötegyán	7 28	11 46	6 24	9 22	Sarkad	6 33	7 40	2 22	5 54	Kötegyán	7 28	11 46	6 24	9 22	Kötegyán	6 43	7 51	2 32	6 10										
Sarkad	7 39	11 54	6 33	9 38	Kötegyán	6 43	7 51	2 32	6 11	Sarkad	7 39	11 54	6 33	9 38	Szalonta	7 08	8 20	2 57	7 10										
Gyula	7 59	12 18	6 57	10 09	Szalonta	7 08	8 20	2 57	7 02	Gyula	7 59	12 00	6 57	10 09	Cséffa	7 26	8 40	3 15	7 10										
Békés-Csaba	8 25	1 44	7 41	4 49	Cséffa	7 26	8 40	3 15	7 31	Békés-Csaba	8 25	1 44	7 41	4 49	Less	7 43	9 02	3 33	7 10										
Orosháza	9 15	2 40	8 59	5 50	Less	7 43	9 02	3 33	7 56	Orosháza	9 15	2 40	8 59	5 50	Ósi	7 59	8 19	3 49	8 10										
H. M. Vársárhely	10 00	3 27	10 02	7 00	Ósi	7 59	9 16	3 49	8 16	H. M. Vársárhely	10 00	3 27	10 02	7 00	N. Várad	8 10	9 30	4 00	8 10										
Szeged	10 45	4 02	10 55	7 55	Nagyvárad	8 10	9 30	4 00	8 31	Szeged	10 45	4 02	10 55	7 55															

Nagyvárad—Ermihályfalva										Ermihályfalva—Nagyvárad									
	V. v.	Sz. v.		V. v.				Sz. v.	V. v.				Sz. v.	V. v.					
Nagyvárad ind.	6 44	4 25	Ermihályfalva ind.	6 14	5 20														
B. Püspöki	7 10	4 40	Erselind	6 40	6 48														
Bihar	7 35	5 10	Szekelyhid	7 08	7 08														
Paptamási	8 03	5 24	Nagykőgy	7 20	7 08														
Gyapoly	8 19	5 37	B. Diószeg	7 33	7 22														
B. Diószeg	8 44	5 53	Gyapoly	7 48	7 42														
Nagykőgy	8 57	6 05	Paptamási	8 09	8 00														
Szekelyhid	9 33	6 23	Bihar	8 27	8 33														
Erselind	9 59	6 49	B. Püspöki	8 52	8 58														
Ermihályfalva	10 31	7 19	Nagyvárad	9 06	9 1														

Nagyvárad—Gyoma										Gyoma—Nagyvárad									
	V. v.	Sz. v.		V. v.				Sz. v.	V. v.				Sz. v.	V. v.					
Nagyvárad ind.	5 47	1 30	Gyoma ind.	3 40	2 30														
Ósi	6 07	1 44	Déva-Ványa	4 37	3 26														
Uj-Palota	6 22	1 59	Körös-Ladány	5 13	4 02														
Gyires	6 40	2 16	Szeghalom	5 40	4 33														
Körösszeg	7 01	2 35	Vészto	6 12	5 22														
Szakáll	7 19	3 03	Kót	6 38	5 52														
Nagy-Tóti	7 35	3 19	Iráz	6 52	6 07														
Komádi	7 55	3 45	Komádi	7 10	6 38														
Iráz	8 14	4 02	Nagy-Tóti	7 22	6 50														
Kót	8 32	4 25	Szakáll	7															

HIRDETESEK

jutányos árban

felvétetnek a

TISZÁNTÚL

kiadóhivatalában.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Értesíti a n. érde. izzólámpa körtéket tart raktáron 3 legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyaként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes fényképsz-lámpák és mindezenmű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanígy kaphatók nernst-lámpák és osmium-lámpák gyertyaként 15 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári vilámpák árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, lámpák kezelését, hozzátartozó szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetés ingyen.

HAÁSZ MANO

női kézmű- és divatáruháza
NAGYVÁRAD Zöldfa-utca elején

Farsangra szükséges báli dolgokat, ruha behuzatokat, gasokat, flittereket a

legnagyobb választékban

lehet kapni. — Ugyisintén minden faj csipkében nagy raktár.

AZ ARAK FELÜLMULHATATLAN OLCSÓK.

„SMITH PREMIER”

a világ legtökéletesebb írógépe: (Gyár: Amerika) Magyarország és a balkán államok részére főüzlet: BUDAPEST, VI, ANDRÁSSY-UT 4.

Az egész világon

több mint

300.000 drb.

van

használatban.

Haladás a kor

jelszava!

bemutatjuk.

kivánatra

Írógépünket

nyilatkozat.

Számos elismerő

Előnye: erős szerkezet, modern alkotás, egyszerű kezelés

Három színben ír: viola, piros, fekete.

Az 1900-ik párisi világkiállításán a legmagasabb kitüntetést a **Grand Prix**-t nyerte.